

RICHTEREN

Kern

Het boek Richteren of Rechters (NBV) verhaalt van het volk Israel in het land Kanaän, na de dood van Jozua. En van de opeenvolgende rechters die het volk dan leiding geven.

Het zijn geen rechters in de letterlijke zin van het woord. Alleen over Debora wordt gezegd dat ze rechtsprak. De anderen kun je eerder als 'vechters' omschrijven. Het Hebreeuwse woord dat wordt gebruikt, betekent 'recht verschaffers'.

In het boek zie je een golfbeweging: een dragende kracht valt weg, het volk dwaalt van Gods weg af, God levert het volk uit aan vijanden, het volk roept tot de Heer om hulp, Hij krijgt medelijden en stelt een rechter aan, er is rust, de rechter sterft, het volk dwaalt opnieuw van Gods weg af, enzovoort. Deze golfbeweging zie je eigenlijk de hele geschiedenis door.

Opbouw

Richteren is het boek van de REFREINEN:

- Ze verdreven hen niet. (1:21,27,28,29,30,31,33)
- De Heer leverde hen uit aan... (2:13, 3:8,12, 4:2, 6:1, 10:7, 13:1)
- Toen riepen de Israelieten tot de Heer en de Heer verwekte een verlosser. (3:9,15, 4:3, 6:6, 10:15)
- De Geest des Heren kwam over hem. (3:10, 6:34, 13:25, 14:6,19, 15:14)
- In die dagen was er geen koning in Israel: ieder deed wat goed was in zijn eigen ogen. (17:6, 18:1, 19:1, 21:25)
- Het land had rust. (3:11, 3:30, 5:31, 8:28)

Kernteksten

Een kerntekst is Richteren 11:27, waar Jefta zegt: 'Laat de HEER, de hoogste rechter, vandaag rechtspreken...'. Of zoals Gideon het in 8:23 zegt: 'Ik zal uw heerser niet zijn, en mijn zoon zal uw heerser niet zijn, want de HEER is uw heerser'. Het gaat goed, zolang het volk zich houdt aan de regels van de Heer.

Echter: 'Ieder deed wat goed was in zijn eigen ogen' (o.a. 17:6). Hierdoor gaat het elke keer weer fout.

Lijnen

Het begin van het boek komt overeen met het einde van het boek Jozua:

Zolang Jozua leefde diende het volk de HEER. Ook na zijn dood bleven ze de HEER dienen zolang de stammen werden aangevoerd door Jozua's leeftijdsgenoten, die getuige waren geweest van de grootse daden die de HEER voor Israel had verricht. (Jozua 24:31, Richt.2:7)

De rust die de rechters brengen is steeds tijdelijk. Na een brokje geloof van het volk, komt er (in de persoon van een rechter) een brokje hulp. Maar steeds volgt daarop een baksteen ongeloof. Er is behoefte aan een grondige, structurele oplossing. Aan een koning. Een goede koning brengt vastheid en stabiliteit, omdat het koningschap door de volgende generatie wordt geërfd. Na Richteren krijgt het volk in 1 Samuel de eerste koning, Saul. Maar Saul en zijn opvolgers brengen het volk ook geen blijvende rust. Ook zij kunnen niet keren dat ieder doet wat goed is in zijn eigen ogen. De ego's blijven overeind. Dat is zo tot op de dag van vandaag. Uiteindelijk is daar Koning Jezus voor nodig.

Uitgelicht

Een korte toelichting op de genoemde REFREINEN:

Ze verdreven hen niet

De maat is vol, hoorden we bij de bespreking van Jozua. Er moet een schoon land komen, waar Israel de wetten van Mozes kan laten zien, de wetten van de God van het leven. De niet verdreven volken leiden de Israëlieten steeds in de val, verleiden hen tot het dienen van de afgoden.

Daarmee krenken ze de Heer en steeds volgt:

De Heer leverde hen uit aan...

Toen riepen de Israëlieten tot de Heer en de Heer verwekte een verlosser

Dit lijkt schijnheilig, nood leert bidden. Maar zo is het wel bij God. Hij dwingt de mens op de knieën, Hij wil dat de mens hem gaat zoeken: Wie U aanroept in de nood, vindt uw gunst oneindig groot. (Psalm 86)

De Geest des Heren kwam over hem

Dit lezen we steeds over de rechters die God aanstelt. Bij Simson zelfs wel vier keer. Terwijl wij Simson vaak zien als een wereldse man. Bijzonder.

In die dagen was er geen koning in Israel: ieder deed wat goed was in zijn eigen ogen

In de laatste hoofdstukken van het boek komt dit als een soort conclusie steeds naar voren, in vrij onbekende verhalen:

- In Richt. 17-18 op godsdienstig gebied: een zekere Micha huurt een Leviet in, die op eigen houtje aan het werk gaat en mee de strijd in gaat
- In Richt. 19-21 op moreel gebied: een vergelijkbaar verhaal als van Lot in Sodom, over een Leviet wiens vrouw tot de dood toe wordt verkracht, waarna hij haar lichaam in 12 stukken snijdt en deze stuurt naar de 12 stammen, om het volk wakker te schudden.

Het verhaal van Ruth (het boek Ruth kan als aanhangsel van het boek Richteren worden gezien, speelt ook in de tijd van de Richteren) is een positieve uitzondering op het 'ieder voor zich'. Ruth stelt zich in dienst van het volk. Zo kan het ook.

De laatste rechter, Samuel, stelt zijn zonen aan als zijn opvolgers. Maar die zonen gaan hun eigen gang. Daarom stemt het volk er niet mee in. Ze willen een koning. Saul wordt koning.

Het land had rust

In de tijd van de eerste rechters is er elke keer een periode van rust (steeds veertig of tachtig jaar). In hoofdstuk 9 roepen de burgers van Sichem Abimelech (= mijn vader is koning) tot koning uit. Deze koning is niet door God gegeven. God trekt zijn handen daarom van het volk af. Vanaf dat moment is het gedaan met de rust.